

Pavle Merku

STANJE ETNOFONIJE MED SLOVENCMI V ITALIJI

Avtor je o tej temi predaval 13. maja letos na muzikološkem oddelku naše filozofske fakultete. Zahvaljujemo se mu za prijaznost, da je dovolil objavo daljšega izvlečka svojega rokopisa.

Za etnografijo sem se začel zanimati po naključju, ko sem pred petimi leti prevzel odgovornost za glasbene oddaje v slovenščini na tržaški postaji RAI. Prav tedaj je italijanska radijska družba s posebnimi tehničnimi napravami omogočila poslušanje svojih oddaj po vsem hribovitem ozemlju, kjer živijo Slovenci v Italiji. Odgovorni smo uvideli možnost, da pripravimo posebne etnografske oddaje. Z njimi naj bi obogatili kulturni program s krajevno pomembnim gradivom in hkrati nudili Slovincem, ki govorijo le svoje narečje, zanimive oddaje, ki jih bodo razumeli in jih zato radi poslušali.

Za nabiranje gradiva sem začel skrbeti osebno, v skladu z zahtevami in možnostmi radijskih oddaj. Vendar se je v teh letih nabralo mnogo zanimivega in dragocenega gradiva, ki bo služilo tudi znanstvenim namenom. Pri svojem delu sem prišel v stik s kraji in ljudmi, ki so v vsakem pogledu zanimivi, zato se nisem omejil na golo zapisovanje etnografskih pojavov, temveč sem se začel zanimati za vrsto drugih stvari. Moja zarjavela slavistična žilica se je morala zbuditi že ob preprostem dejstvu, da nisem mogel ne s knjižno slovenščino ne s tržaškim žargonom nič opraviti ne v terski dolini, ne v Reziji. Moral sem se za silo naučiti teh dveh narečij in toliko furlanščine, da lahko sledim pripovedovanju ljudi. Dejstvo, da morem govoriti z njimi po domače, mi je odprlo marsikatero hišo in srce med Terjani.

Zato bom v svoje poročilo vpletel še kak podatki, ki bo služil za poznavanje krajev in ljudi, o katerih vse premalo vemo.

Izraz etnofonija uporabljam za poimenovanje tistega etnografskega gradiva, ki ga je mogoče snemati na magnetofonski trak in torej lahko služi za namene radia (ljudske pesmi, plese, pesemska besedila, ljudske molitve, zabavljivke, zagovore ipd., pa tudi opise običajev in razne etnografske zanimivosti). Hkrati se zanimam za besedni zaklad Benečanov, njih način izražanja, psihologijo, človeški element. Navadil sem se ceniti stik s preprostimi ljudmi in mi to pomeni življenjsko obogatitev.

Ozemlje, na katerem prebivajo Slovenci v Italiji, je obmejni pas, ki se razteza od miljskih hribov južno od Trsta do tromeje med Jugoslavijo, Avstrijo in Italijo pri Trbižu. Tod živijo Slovenci strnjeno samo še v kmečkih naseljih, ki so tako pasivna, da se njih prebivalci že več let množično izseljujejo. Blizu pomembnih gospodarskih središč pa so postali delavci. To velja za celotno tržaško ozemlje, za večji del Goriške, za prebivalce nekaterih dolin ob Nadiži in za Kanalske Slovence, ki jih zaslužek kliče na Trbiž. Poleg zemljepisnih in ekonomskih faktorjev je tudi politična in upravna preteklost izolirala beneške Slovence od vseh drugih. Zato je nemogoče obravnavati to ozemlje v celoti, temveč vsako območje posebej. Začnimo na skrajnem jugu!

Od ščedne, nekdanje slovenske vasice ob Trstu - danes jezikovno mešana predmestje - do državne meje živijo Slovenci strnjeno in govorijo brkinsko narečje. Pred dobrimi 60 leti je tu nastala tehtna zbirka ljudskih pesmi, ki je slovenski javnosti še neznana in jo je sestavil ščedenski učitelj in skladatelj Ivan Grbec. Zbirka obsega čez 200 tekstov in 69 napevov. Danes je tam domače petje izgubilo, pojejo kvečjemu v gostilni, repertoar pesmi se je grozljivo zožil. Pri štirih snemanjih pri sv. Barbari, v Mačkovičah, v Dolini in Ricmanjih sem posnel le 18 pesmi. V primeri z variantami v Grbevi zbirki sem pri vseh ugotovil obubožano obliko, krajše besedilo in razpad nekdanjih pristnih narečnih oblik v žargonu, ki se vedno bolj prilikuje mestnemu.

To stanje je značilno za vso tržaško okolico. Zato sem se nemalo začudil, ko sem v dveh krajih na tržaškem Krasu našel bogato in zanimivo žetev. Opčine, nekdanje slovenske vasi, so danes predmestje, kjer sta dve tretjini prebivalstva Italijani. Kalone, borjači, hlevi, majhna kraška okna so danes redkost. Vas leži ob cesti, ki že izdavna povezuje Trst z Ljubljano in Dunajem. Prosvetna dejavnost je bila od čitalnic naprej močna in pevski zbori so imeli bogat repertoar. Kljub temu sem na Opčinah posnel stari velikonočni koral "Jezus je od smrti vstal", številne nabožne pesmi, ljudske molitve, stare in nove ljubezenske, izševalnice, zabavljivke, opise običajev, vsega v obilici.

Bogata bera je bila tudi v Križu, ki je primer izoliranega kraja: ribiško naselje sredi kmečkih vasi, na sredi poti med železnico in cesto. Tu sem v enem dnevu posnel 16 pesmi, med njimi doslej edini primer rastoče (Gospod in hruška) in pa edino znano pesem, ki so jo peli slovenski romarji v

Barbano, ko je njih barka zapustila zadnje pristan-
nišče na kraškem bregu (Vozi nas, Marija, u vese-
ljé). Nekdanja cerkvena pevka, 70 letna Josipina
Sedmak Beléketova, mi je zapela arhaično prošnjo
za dež, ki so jo za njene mladosti peli v cerkvi
ali v prošnji procesiji.

Na Goriškem, vsaj tako kaže, je naša ljudska
pesem skoraj popolnoma zamrla. Samo v Doberdolu se
mi je posrečilo dobiti zanimive primere, med njimi
spet staro velikonočno pesem in dva dobro ohranje-
na zagovora zoper kačji pik in zoper izpah.

Kakor hitro prekoračimo Idrijco in se sprava-
vimo v gorat svet pod Kolovratom in Matajurjem, se
položaj na mah spremeni. Dolina Nadiže je svet
strmih gorskih pobočij. V tankajšnje vasi do prve
svetovne vojske ni bilo voznih cest. Odmaknjenost
je torej obvarovala ljudsko izročilo in pesmi. Za-
radi razmeroma dobrih stikov s soško dolino so v
te kraje prispale številne pesmi z vzhoda. V nadi-
ških cerkvah, kjer se je pelo in se še danes poje
slovenski, so do naših dni živele ljudske nabožne
pesmi. V Štoblanku mi je Bažilija Bernjak zapela
varianto velikonočnega koral, ki je edina od vseh
posnetih ohranila srednjeveško cerkveno tonaliteto.
Med starinami iz nadiškega območja naj omenim še
redko jurijevsko pesem (Juri, pa patoce tuli). Be-
sedilo je zapisal na Goriškem Matej Trnovec pred
dobrim stoletjem in tudi sam sem ga večkrat dobil,
z napevom pa sem pesem posnel le v Štarmici na
Matajurju. Med nadiškimi Slovenci je nabral razme-
roma bogato zbirko lirskih pesmi Rihard Orel. Ker
so to edini starejši zapisi, če ne štejemo treh
starih koralov, ki jih je zapisal I. Trinko, in
uspavanke iz Spetra, ki jo je leta 1895 objavila
v Rivista musicale italiana E. de Schoultz Adai-
ewska, ne moremo vedeti kolikšno in kakšno gradi-
vo je v zadnjih 75 letih propadlo.

Za sosednje območje, na katerem se govori
tersko narečje, veljajo enake ugotovitve. Tudi tu
se vrstijo težko prehodne gorske doline. Na skraj-
nem zahodu je največja med njimi terska. Proti
jugovzhodu je karnajska – po hudourniku Karnaita-;
v kateri leži vas Cernjeja, kjer je v 13.stol.
nastal čedajski rokopis, in pa dolina Maline. Med
dolino Maline in Cedadom se vzdiguje gora Joanac.
Vasi na njegovem pobočju in ob vznožju še nisem
raziiskal, pač pa sem prehodil vse štiri doline.
Zapisi iz preteklosti so maloštevilni: sedem melo-
dij je zapisala Adaiewska, besedilo kakšne nabožne
pesmi neutrudni Matija Majar, nekaj jih je pred
40 leti nabrala v Subidu v doline Maline furlan-
ska učiteljica Renata Steccati. Kar je vrednej-
ših med njimi, so menda izumrle; doslej sem jih
zaman iskal. Tudi v Benečiji, kjer se je ohranilo
veliko starin, to bogastvo naglo umira. V terski
dolini je italijanska popevka že izpodrinila pet-
je v domačem narečju. Le nekaj drobcev se mi je
posrečilo dobiti.

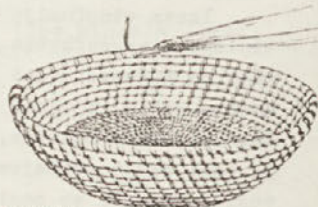
Nasprotno pa v karnajski dolini srečujemo
preteklost na vsakem koraku. Sredi avgusta 1968
sem s kolegico Zmago Kumrovo posnel v Flestiščah
doslej edini primerek napeva stare pripovedne pes-

mi o vodi Rajni, ki je tudi po besedilu izjema v
slovenskem izročilu. (Gl.Glasnik 1.9.1968, št.4,
str.4, kjer je bil plestiški primer objavljen. Op.
ur.) Med zanimivejšim gradivom iz karnajske doli-
ne je npr. pesem o mački, ki je zidala cerkvico
na beli planini ali na stari gorici, da bi tam mo-
lila. Slišal sem jo v več variantah v terski doli-
ni, za druge pokrajine je bogato izpričana v
Strekljevi zbirki, vendar ponavadi nima napeva. V
Viškorši sem dobil uspavanko, ki po napevu sogla-
ša z zapisom Adaiewske iz Spetra.

Reziji velja že čez 100 let zanimanje doma-
čih in tujih raziskovalcev, zato je njeno etno-
grafsko bogastvo razmeroma dobro znano tudi lai-
kom. Tu se je pred osmimi leti začela širša zbi-
ravna akcija, pri kateri so združili svoje moči
Glasbeno narodopisni inštitut, Inštitut za sloven-
sko narodopisje in italijanska RAI. Raziskovanja
so se tudi pozneje nadaljevala, objavljenega pa
ni bilo dosti.

Doslej najmanj raziskana je verjetno nabožna
ljudska pesem Rezijanov, saj so jo pregnali iz
cerkve že ob začetku stoletja. Pred leti pa je
G. Fuccaro, bivši župnik na Solbici – po rodu
Furlan iz Tabje, ki ni razumel niti besedice re-
zijanski – pogumno in vztrajno poskušal uvesti
spet domače pesmi v cerkev. Njemu se imam zahva-
liti, da sem posnel skupino zanimivih nabožnih
pesmi in ljudsko mašo za Tri kralje, ki utegne
biti eden redkih ostankov oglejskega obrednega
petja. Ob njej se odpirajo problemi, ki lahko
zaposlijo ne samo etnomuzikologa, ampak celo
najčistejšega muzikologa. Ali je kakšna zveza
med čedajskimi rokopisi iz 13. stoletja, oglej-
sko liturgijo, ljudsko mašo iz Marana Lagunare
v furlanski nižini in solbaško trikraljevsko
mašo? Slavista bo morda zanimalo vprašanje, či-
gavi so rezijanski prevodi bibličnih in liturgi-
čnih besedil. Stilistična analiza teh prevodov nas
bo privedla, tako slutim, do tehtnih in zanimivih
sklepov.

Od Rezijske moramo napraviti velik skok proti
severu, da srečamo sredi Kanalske doline eno zgolj
slovensko vas – Ukve – in jezikovno mešane kraje
z visokim odstotkom Slovencev: Žabnica, Ovčja vas.
Tudi na Trbižu živi lepo število Slovencev. Vsa
dolina je etnično mešana in njeni prebivalci govo-
rijo v glavnem štiri jezike: nemško, slovensko,
furlansko in italijansko. Zaradi živahnega prome-
ta in višjega standarda je slovenski živelj tu
resno ogrožen. Verjetno smo zadnji rod, ki tu lah-
ko še sliši slovensko besedo in pesem: ziljsko na-
rečje in značilno koroško fantovsko petje.

"Karbula" iz Bogojine v Prekmurju
(risala S.Nekrep - arhiv SEM)

Majhna dežela je Slovenija: v nekaj urah jo prevoziš podolgem in počez. Pa jo vendar tako malo poznamo! Mislim namreč vso Slovenijo, ne le tisto znotraj meja naše republike. Koroške se še zavedamo in Trst nam je blizu, Gorico vsaj čutimo ob Novi Gorici, nasprotno smo morali dolino Režije šele odkriti pred nekaj leti, v vasi ob Teru, Nadiži in po sosednjih dolinah komaj kdo zaide, na rojake ob avstrijsko-štajerski meji smo docela pozabili in porabski Slovenci so predaleč, da bi mislili nanje kot na sestavni del Slovenije. Ali nas je res toliko, da si smemo privoščiti tako lahkomiselnost? Ne nameravamo se spuščati v razmišljanja o slovenskem manjšinskem vprašanju, hotela bi le opozoriti, da so vsi tisti Slovenci, ki živijo onstran republiške meje naši, da moramo z njimi računati in misliti tudi nanje, kadar govorimo o Sloveniji kot etničnem pojmu. Ne da bi solzavo jadikovali nad njihovo usodo ali jih hodili gledat kot tuje čudo in imeli za nekaj nenavadnega. Zamejstvo naj nam ne bo kot izvzeto, posebno območje, marveč del Slovenije kot katerakoli druga naša pokrajina.

Eno najmočnejših doživetij v tistih nekaj dneh, ki sem jih preživela med porabskimi Slovenci v začetku letošnjega marca, je bilo prav veselje, ki so ga kazali ob spoznanju, da se zlahka sporazumevamo, čeprav so oni preprosti Slovenci, mi pa smo prišli s Slavskega tj. z omkraj meje; veseli so bili, da smo vsi pripadniki istega naroda. Ali ni grdo, da nas morajo oni opozoriti na to, namesto da bi se bili že kdaj sami pobrigali zanje? V zadnjih letih so v Mariboru res dvakrat priredili tečaj slovenskega jezika za njihove učitelje, naša televizija je snemala reportažo o Porabju, menda so jih obiskali geografi, pa še kdo, etnografske ekipe pa vse do zdaj niso našle poti tja in našim jezikoslovcem se očitno ne zdi potrebno posneti nekaj metrov magnetofonskega traku z njihovo govornico, raje si belijo glave "al prav se piše kaša ali kaša". In vendar je ta deželica polna zanimivosti. Ekipa Glasbeno narodopisnega instituta je v 6 dneh posnela nad 600 primerov pesemskega izročila in plesnih melodij, da podatkov niti ne štejemo. Sorazmerno enako bogato bero je imel sodelavec Instituta za slovensko narodopisje pri zbiranju pripovednega izročila. Kaj vse bi lahko našel raziskovalec materialne kulture, običajev ali pravnih navad! Dialektologu sploh ne bi bilo treba drugega kot sprožiti gumb na aparatu in se potem pogovarjati z ljudmi o vsakdanjih stvareh, pa bi si nabral gradiva za celo študijo o besednem zakladu, skladnji, besedotvorju, oblikoslovju, besedni in stavčni melodiji, kar vse je za študij jezika vsaj toliko pomembno kot glasoslovje. Ljudje so nam pripovedovali, da radi poslušajo nekatere oddaje ljubljanske RTV, ker jo dobro slišijo in razumejo, medtem ko jim dela težave branje knjig, ki jih dobivajo njihovi otroci v šoli pri ponku slovenščine. Porabskim Slovencem je namreč priznana pravica narodnostne manjšine, zato so na-

pisani tam dvojezični, v cerkvi je vse slovensko (v narečju!) in v šoli je slovenščina poseben predmet. Tolažili smo jih, da se moramo tudi mi učiti knjižne slovenščine, da so tudi "na Slavskem" narečja, ki so od nje vsaj toliko oddaljena kot je porabsko. Na tihem pa nas je zaskrbelo, kaj bo, če se bo knjižna slovenščina – ki je bila rojena prav zato, da bi z njo premostili narečne razlike in se lahko vsi Slovenci razumeli med seboj –, še naprej tako zelo oddaljevala od žive govornice in se spreminjala v papirnato, izumetničeno jezikovno tvorbo, vso prepojeno s tujkami in skovankami, spakedrano zaradi nemogočih miselnih zvez in skladnje, ki je živi slovenščini tuja. Saj kmalu ne bomo znali ničesar več preprosto po domače povedati, menda iz samega strahu, da bomo videti premalo učeni! Tu pa je tekla govornica pojoče in slikovito pa čisto kakor studenčnica, da bi na prste ene roke preštel izposojenke iz madžarščine, čeprav govori vsak porabski Slovenec gladko madžarsko in živijo pod ogrsko oblastjo, odkar pomni izročilo.

V resnici je slovensko Porabje ali Slovenska krajina, kot sami pravijo, nadaljevanje Goriškega, saj bi prišli npr. do Čepincev ali Martinja v pičli uri hoda, če bi ne bilo vmes meje. Tako pa je najbližja pot iz Slovenije v Porabje čez avstrijsko Štajersko in južni del Gradiščanskega in šele pri Monoštru prestopiš madžarsko mejo. Zagledaš jo že od daleč – žično ograjo z opazovalnimi stolpi. Graničarji z brzostrelkami pa vendar prijazno vzdignejo zapornice in čez obmejno policijo s cariniki se ni kaj pritoževati. Mi smo kar na hitro opravili vse potrebno in se kmalu znašli v Monoštru, ki je uradno vas, po videzu pa majhno, razpotegnjeno ravninsko mesto z nekaj industrije, kjer imajo tudi Slovenci zaslužek. Kraj je popolnoma pomadžarjen in se imenuje Szentgotthárd. Le v eni ulici je slovenska "kolonija", medtem ko so v porabskih vaseh Madžari zelo redki. Če pa se že kateri priženi, se kmalu nauči tudi slovenščine. Porabski Slovenci so ponosni ljudje, narodnostno zavedni, Vógrin jim je le gospodar, ne velja pa za kulturno višjega in posnemanja vrednega; zato je nevarnost potujčevanja manjša kot pri drugih zamejskih Slovencih.

Slovenske vasi v Porabju so velike, večinoma raztresene po bregovih, ki jim ne vidiš konca. Gornji Senik, ki je največja in velja za središče, je dolga 7 km in široka 4 km, hiš pa je čez 200. Skočaj v vsaki vasi je šola z otroškimi vrtem, knjižnico in krajevnim uradom, ki ga upravljajo sami domačini. Tudi po šolah sta po eden ali dva učitelja Slovencev. Njim se moramo zahvaliti za prenekatere koristni napotek pri našem delu, ki jim ni tuje, saj je marsikateri v prostem času zbiralec ljudskih pesmi, nekateri vodijo mladinske plesne skupine, ki nastopajo z domačimi plesi, drugi učijo šolarje slovenskih in slavskih pesmi. Pod vodstvom učiteljev so porabski Slovenci s petjem in plesom prislužili že visoka odličja na tuznih festivalih in tekmovanjih na madžarskem. Ob doslednem madžarskem enoglasju uživa slovensko dvo-

troglasno petje poseben sloves. Seničani (tj. prebivalci Gornjega Senika) veljajo za najboljše pevce in sploh za glasbeno nadarjene. V vasi je velika godba na pihala ali goslarija. Goslar je vsak godec, pa čeprav ne igra na gosli, marveč na fuđe (harmoniko), na kravo (bas), na pétrpan ali karkoli že. Pri dvoglasnem petju se zgornji glas imenuje "na tenko", spodnji "na staro", pri trogласnem pa poje eden "srednje".

Med pesmimi se je ohranilo nekaj zelo starih, ki so prave redkosti po besedilu in melodiji. Zanimive pa so tudi variante od drugih znanih, ker so z narečnimi oblikami in melodičnimi spremembami izrazito krajevno pobarvane. Pri dvo- in trogласnem petju se glasovi včasih križajo kot v Prekmurju ali se razhajajo v značilne kvinte, sicer pa ima tamkajšnja pesem vse bistvene značilnosti slovenskega pesemskega izročila in madžarskega vpliva ni čutiti. Tudi plesi so taki kot drugod po Sloveniji in je čardaš manj priljubljen kot recimo v ravniškem delu Prekmurja.

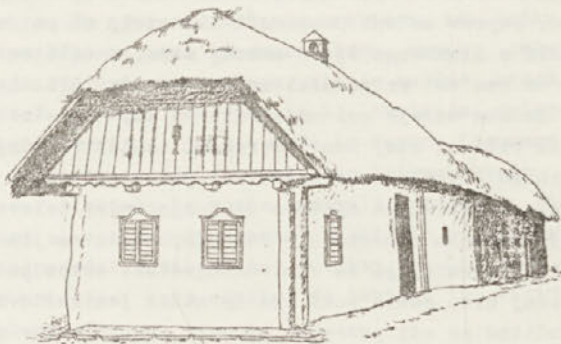
V pozni jeseni in pozimi se porabski Slovenci še zbirajo po hišah, da skupno "lūpijo kūkaroc", luščijo bučnice ali "češejo perje" pa pri tem pojo. Pletenje košar iz vrbja in slame je prav tako zimsko opravilo. V navadi je petje pri mrliču, ob novem letu hodijo po hišah voščiti srečo, na Lucijino prihajajo "pojbiči" "kokodakat", svatbeni običaji še niso izginili in našli smo starejše žene, ki jim je "zlati očenaš" (ljudski apokrifni pasijon) še vsakdanja molitev. Pevke ali pevci, ki znajo po več desetih pesmi, niso nobena redkost, tudi med mlajšimi ne. Čeprav je večina hiš zidanih in ima marsikatera kar mestni videz, se dobijo v oddaljenějšíh vaseh še stare s slamnato streho, veliko domov je grajenih na ključ in na vhodni strani je ob vsej dolžini "gank" s stebriščem. Po kuhinjah smo marsikje videli vegast steptan pod, peči delajo po starem tako, da zakrivajo en kot kuhinje od tal do stropa. V peči je kotliček za toplo vodo, zraven pa stoji ponekod pralni stroj, čeprav so po dvoriščih še vodnjaki na vitel. Kdo ve, kaj vse bi odkrilo bistro oko etnografa na gospodarskih poslopjih, kakšne zanimivosti bi našel na podstrešjih, če bi se posebej zanimal za materialno kulturo! Tako pa se je bati, da bodo ljudje ob prezidavah ali kakšnem večjem pospravljanju pometali vse staro stran ali pokurili, ker pač ni nikogar, ki bi jih opozoril na etnografsko ali kulturno zgodovinsko vrednost predmetov.

V Gornjem Seniku smo videli, kako se ob nedeljah po maši zberejo možje pred cerkvijo, da bi slišali občinska oznanila. Praznično oblečene žene, starejše se pozimi zavijajo v trikotne volnene "prte" - pokrite z lepo nagubanimi rutami pa čakajo skromno ob strani; ta ali ona pojde z možem v gostilno, preden se oba vrmeta domov v sosednjo vas, na domačijo za tretjim bregom. Gostoljubje je porabskim Slovencem nekaj naravnega, zato tudi v najrevnejši hiši radi postrežejo, s čimer morejč. Čeprav niso videti nezaupljivi - vsaj s nami so bili povsod hitro domači -, vendar tujega človeka, tudi

mladega, spoštljivo onikajo, da ti je v začetku kar nerodno. Zenske govorijo po moško kakor na Gorenjskem. Za mesece imajo svoja, zelo slikovita imena. Tako pravijo npr. januarju "sečen", maju "rūsalček" in julij je "jakobček".

Skoraj ni hiše, kjer ne bi znali peti, pripovedovati, kjer ne bi videl kaj zanimivega, zvedel kaj novega. Tistih bore deset "vesnic" (vasi) skriva toliko etnografskega in jezikovnega bogastva, da smo po enem tednu vnatega dela pregledali le manjši del območja in si mogli narediti le približno podobo, komaj vtis o tem koščku slovenske zemlje. Ko smo se vozili domov, je bila v vsakem izmed nas ena sama želja: vrniti se čimprej in za dalj časa, prihajati spet in spet, pa ne kot neprizadet, radoveden potnik in tudi ne kot suhoparen strokovnjak, ki vidi v vsem le brezosebni predmet svojega raziskovanja. Prišli naj bi kot znanec k znancu, kot Slovenec k Slovencu, s preprosto samoumevnostjo, brez predsodkov in zadrage, z odprtim srcem narodopisca, ki se med rojaki v zamejstvu počuti enako domače kot kje v osrednji Sloveniji. Če kje, potem mora in mora za etnografa veljati beseda A. de Saint - Exupéryja: "Veličina nekega poklica je nemara predvsem v tem, da združuje ljudi."

Dr. Zmaga Kumer

Prekmurska hiša (risal I. Romih - arhiv SEM)

TA PWANINSKA MEŠČA

Včasih so premožnejši kmetje v Ratečah postregli svoje senoseke tudi s "ta pwaninsko meščo", ki jo je gospodinja pripravila takole:

V lonec je dala 1/2 vode, 1/4 kislega mleka in 1/4 smetane, osolila in vse skupaj zavrela. Ko je zavrelo, je vsula koruzno moko, ki ji je bil dodan pentra in drobnjak, in jo dobro "zarodljala" (zamešala). Dodala je kos surovega masla, tri ali štiri jajca in spet premešala. Preden je jed postavila na mizo ali so jo odnesli senosekom v rovt, jo je zabelila z razbeljenim topljenim maslom.

Takemu maslu so rekli "žunta". Ker je bilo včasih masla malo, so ga le premožnejši kmetje topili in si delali zalogo za zabelo. Morda so jim prav zato rekli "žuntarji".

jb

Ko je bila zadnja številka Glasnika že v tisku, smo prejeli še dvoje dopolnil, ki jih tu objavljamo.

Pokrajinski muzej za Pomurje v Murski Soboti poroča, da je mogel v letu 1969 le neznatno povečati svojo zbirko (za 11 predmetov) in tudi prirastek strokovne knjižnice ni bil velik (13 knjig). Obisk redne zbirke je bil sorazmerno velik, saj je število obiskovalcev doseglo skoraj 5000, od tega je bilo kar 62 skupin šolarjev.

Po delovnem načrtu, ki predvideva vsako tretje leto po eno tematsko razstavo, je muzej v letu 1969 pripravil razstavo "Tkaničeni tekstil iz zbirk Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti". Odprta je bila za teden "Turizem in kultura" 15. julija in je trajala do 10. avgusta. Terjala je veliko priprav, ki jih je muzej zmožel le z veliko delovno vneto sodelavcev, kajti dotacija za razstavo je bila dokaj skopo odmerjena. Med obiskovalci, ki jih je bilo okrog 300, so bili povečini sezonski delavci in izseljenci, ki so takrat prišli domov na obisk. Za lončarski sejem v Moravcih je muzej priredil prodajno razstavo izvornih lončarskih izdelkov iz Prekmurja, Medjimurja, Gradišanskega v Avstriji in sosednje Madžarske. Razstava je privabila veliko kupcev.

Interno delo - urejevanje, prepariranje ipd. - je potekalo kakor prejšnja leta.

V poročilu Glasbeno narodopisnega instituta v Ljubljani je izostal podatek, da so njegovi sodelavci tudi v letu 1969 sodelovali z RTV Ljubljana. Pripravili so 4 nove radijske oddaje izvornih posnetkov, namenjene za cikel "Slovenska zemlja v pesmi in besedi".

Kongresi in posvetovanja

ALPES ORIENTALES VI.

VI. posvetovanje svobodne delovne skupine narodopiscev Alpes Orientales je bilo letos od 24.-28. maja v mestecu Thusis (kanton Graubünden) v Švici. O zanimivem srečanju, ki je imelo za temo probleme pastirske kulture in na katerem so sodelovali tudi slovenski strokovnjaki, bomo obsežno poročali v prihodnji številki.

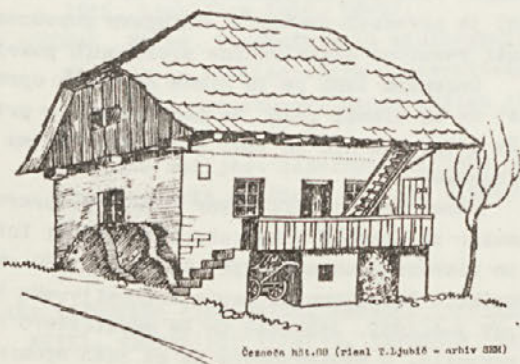
SEMINARIUM ETHOLOGICUM II. V LIPTOVSKI TEPLIČKI NA SLOVAŠKEM

Katedra za etnografijo in folkloristiko na filozofski fakulteti bratislavske univerze Jana Komenskega je v času od 1. - 14. julija 1969 organizirala že drugi seminar za profesorje in študente etnologije. Vođa seminarja, ki je edini take vrste v Evropi, je predstojnik katedre dr. Jan Podolak. S svojimi asistenti, zlasti Jozefom Ušákom in Tatiano Uhríkovo, pripravlja program in vodi delo na seminarju, za katerega je izdelan podroben načrt. Po njem naj bi udeleženci v štirih letih sistematično obdelali vsa področja slovaške ljudske kulture.

Med predavatelji so tudi etnologi drugih evropskih dežel. Mnogi v svojih predavanjih opozarjajo na aktualne probleme etnološke vede ali pa jih navezujejo na najnovejša dognanja v svoji specializaciji. S krajšimi referati sodelujejo tudi nekateri študentje.

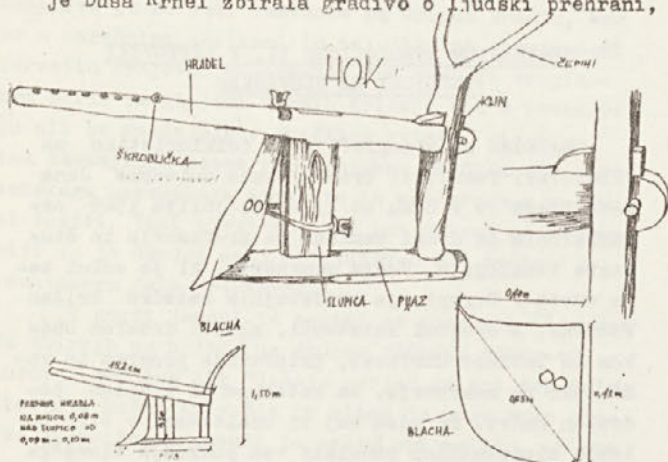
Vsako leto skušajo prireditelji seminar vsebinsko obogatiti s srečanji raziskovalcev istih področij ljudske kulture, posebnih raziskovalnih skupin, združenj ali sodelavcev vidnejših etnoloških revij. Tako so se na lanskem seminarju zbrali nekateri etnologi, ki se ukvarjajo s problemi agrarne etnologije, sodelavci revij "Etnologia Europea" in "Tools & Tillage", posebno zasedanje pa so imeli tudi predstavniki centrov za pripravo etnoloških atlasov. Med udeleženci seminarja so bili: dr. Branimir Bratanić in dr. Branislav Rusić iz Jugoslavije, prof. Nils-Arvid Bringeus iz Lunda na Švedskem, prof. Geza de Rohan-Czermak iz Pariza, Alexander Fenton iz Edinbourga, dr. Helge

Číslo 884.00 (rišeň T. Ljubá - archiv 884)

Gerndt in dr. Georg Schroubek iz Münchna, dr. Edith Klenk in Heinz-Chr. Dosedla z Dunaja, Grith Lerche iz Lyngbyja na Danskem, dr. Michal Markuš iz Košic, dr. Peter Meertens iz Amsterdama, dr. Holger Rasmussen iz Københavna in dr. Matthias Zender iz Bonna. Med 33 študenti sta bila tudi predstavnika oddelka za etnologijo na filozofski fakulteti ljubljanske univerze Duša Krnel in Janez Bogataj.

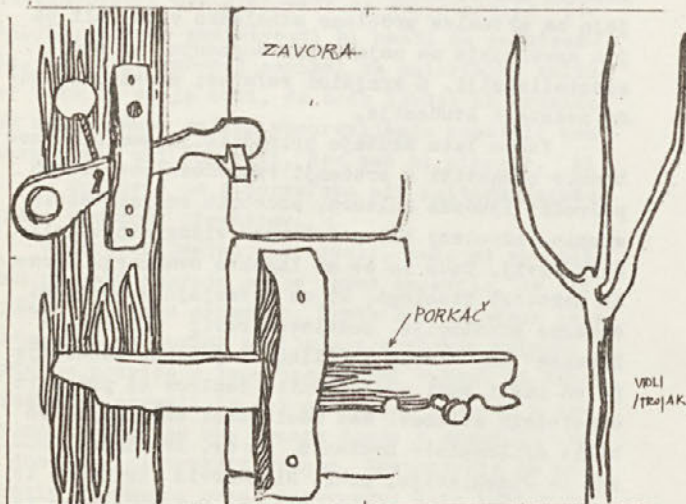
Udeleženci seminarja so poslušali predavanja le v popoldanskih urah, dopoldne pa so v Liptovski Teplički in okolici raziskovali materialno kulturo (poljedelstvo, živinorejo, promet in transport, prehrano, pastirstvo itd.). Od naših predstavnikov je Duša Krnel zbirala gradivo o ljudski prehrani,

Janez Bogataj pa o pastirstvu, prometu in transportu. Razen tega je v krajšem referatu predstavil udeležencem seminarja planšarstvo v Sloveniji. Po končanem seminarju je moral vsakdo napisati poročilo o svojem raziskovalnem delu in ga poslati v Bratislavo, kjer so ga uvrstili v centralni etnološki arhiv.

Letošnji seminar je bil v prvi polovici junija na Oravi. Študentje in profesorji s 15 evropskih univerz so tokrat raziskovali ljudsko duhovno in socialno kulturo. Slovenijo so zastopali Helena Božar iz Inštituta za slovensko narodopisje pri SAZU ter študentka Duša Krnel in Janez Bogataj. Obsežnejše poročilo o tem in lanskem seminarju bo objavljeno v prihodnji številki Glasnika.

jb

V spomin

SIMEN ŽVAN - "GREGORINOV SIMEN"
(1886 - 1970)

Od "Gregorinovega Simna" kot enega najstarejših in najbolj poznanih Bohinjcev so se domačini v izredno velikem številu poslovili 8. februarja 1970, ko so ga z vsemi poslednjimi častmi pokopali na Bohinjski Bistrici.

Pokojnega Simna so poznali domačini in priseljenci od Bohinja do Jesenic pa tudi še v drugih krajih. Simen je bil kar nepogrešljiv udeleženec vseh gasilskih prireditvah. Pri predvojnih ljudskih in prosvetnih igrah je skoro vedno nastopal v originalnih vlogah. Zlasti pa so svojega Simna zelo spoštovali železničarji, med katerimi je opravljal službo skoro vse od časov, ko so bili zgradili bohinjsko progo. Pogosto so vsevednega Simna spraševali o preteklosti Bohinja učiteljice, ker je znal tako živo orisati bohinjsko zgodovino prav od Zoisovih časov, ko so na "Pozabljenem" še talili v plavžih železni "bobiveci" in so na "kopiščih" še kuhali v kopah oglje, zraven pa so gorele tudi številne apnenice. Z vso zgovornostjo je pričaral Simen življenje v starih časih: kako je preko Bohinja poletel prvi aeroplan, za katerega so šegavi Bohinjci trdili, da lete po zraku le velike Krucmanove svišli s Podjelja; ali ko je "noter v Bohinj" prisopihal prvi vlak, pa so ga skrbno očanci odeli s koci, da se ne bi prehladil, kakor je bilo treba vselej po opravljeni "furi" ali ob postanku pri "očtariji" odeti razgreto kobilo, da se ne bi prehladila. Ob nedavni 100-letnici jese-niške železarne, ki so jo proslavljali tudi pri Zoisovem stolpu v Bistrici, kjer še stojijo pričeenih začetkov, je Simen starim in mladim slavljencem zapel staro "furmansko" pesem, ki spominja na čase, ko so Bohinjci še tovorili v "kri-pah" maslo, sir in drugo domačo robo skozi "ozke štenge" v široki svet.

Prav posebno radi je Simen "nabijal na zvonove". Kljub službi ali starosti mu nobena ura ni bila prezgodnja, da ne bi šel z drugimi "nabijavci" pritrkavati na domače bohinjske zvonove.

Po vojni je bil Simen tisti, ki je namesto matičarja določal na pokopališču vrstni red pokopavanja. Tudi ob tem opravilu je bil živ kronist. Vedel je povedati zanimive bohinjske posebnosti, zlasti resnične dogodivščine prekopenih pokojnikov.

Decembra lani pa je Simen na takih opravilih padel in si zlomil roko. Ta nadloga mu je priklisala še gripo, za njo pa tudi pljučnico, ki mu ni več prizanesla.

Simen Žvan je bil kakor nalašč pripraven in formator za spodnjo bohinjsko dolino tudi Inštitutu za slovensko narodopisje. Okoli l. 1950 smo ga "odkrili". Dolgujemo mu zapis trikralske kolede (gl. SE 3-4, 1951, 242-244) in še marsikatero zanimivo poročilo. S hvaležnostjo se ga zato spominjamo.

V. Žnidar

Bibliografija za leto 1969 je sestavljena po gradivu Bibliografskega oddelka NUK v Ljubljani, knjižnice oddelka za etnologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani in po podatkih nekaterih citiranih avtorjev. Razdelitev del po skupinah ustreza razdelitvi v International Folklore Bibliography. (Podrobni razdelitvi je bilo samo dodano geslo Recenzije /I.E./).

KRATICE:

Bilten MTT - Bilten Mariborske tekstilne tovarne
 ČZN n.v. - Časopis za zgodovino in narodopisje, nova vrsta.
 GSED - Glasnik Slovenskega etnografskega društva.
 IdR - Idrijski razgledi.
 JIS - Jezik in slovstvo
 JKol - Jadranski koledar
 KolGMD - Koledar Goriške Mohorjeve družbe
 LD - Ljubljanski dnevnik
 Oid - Otroci in družina
 PDK - Primorski dnevnik
 Pič - Prostor in čas
 PKol - Prešernov koledar
 PV - Planinski vestnik
 SČ - Slovenski čebelar
 SEM - Slovenski etnografski muzej
 SlovIK - Slovenski izseljenski koledar
 SlovV - Slovenski vestnik
 SodK - Sodobno kmetijstvo

I.A. Splošno: bibliografija, diskografija filmografija

- 1 BOGATAJ, Janež: Etnološka bibliografija za leto 1968. GSED 10 (1969), št.2, 6-10.
- 2 KREMENŠEK, Vekoslav: Biografija, in bibliografija. Biografije in bibliografije univerzitetnih učiteljev in sodelavcev. Druga knjiga 1956-1966. Ljubljana 1969, 96-97.
- 3 NOVAK, Vilko: Biografija in bibliografija. Biografije in bibliografije univerzitetnih učiteljev in sodelavcev. Druga knjiga 1956-1966. Ljubljana 1969, 46-47.
- 4 STRAJNAR, Julijan: Slovenske ljudske pesmi na gramofonskih ploščah. GSED 10 (1969), št.4, 3-5

I.B. Zgodovina etnologije, muzeji, razstave, kongresi, spomeniško varstvo, terensko delo.

- 5 BELAJ, Vitomir: Izvenevropska etnografska zbirka Dušana Kvedra, /katalog/ Ptuj 1969

- 6 Etnografsko delo slovenskih muzejev. GSED 10, (1969), št.1, str.1-3 /z risbami/.
- 7 H(ROVATIN) R(adoslav): Kongres folkloristov v Igalu. Delo 11, (26.9.1969), št.264, str.5.
- 8 Kraška hiša. Vodnik po razstavi SEM. Ljubljana 1969, str.23 in 5 (slike). /Uvod: Boris Kuhar; Kmečka arhitektura na Krasu: Ivan Sedej; Notranja oprema kraškega doma: Fanči Šarf/.
- 9 KUCHAR, Boris: Etnološka raziskovanja na Idrijskem. IdR 4 (1969), št.1, str.40-42.
- 10 S.R. (KUCHAR Boris): Razstava mask iz Slovenije v Gradcu. Delo 11 (14.1.1969), št.12, str.5 /s sliko/.
- 11 KUCHAR, Boris: Renesansa črnske kulture. Pismo s prvega panafriškega kulturnega festivala. Delo 11 (1.8.1969), št.208, str.5 /s sliko/.
- 12 KUMER, Zmaga: 2. mednarodno posvetovanje o ljudskih pripovednih pesmih v Cikhaju na Moravskem od 10. - 12.4.1969. GSED 10, (1969) št.2, str.4-5.
- 13 LOVSIN, Evgen: Planinski muzej na Ljubljanski gradl PV 1969, št.8, str.374-375.
- 14 LOŽAR, Helena: Vprašanja, B.ženitovanje. Anketa o šegah in verovanju "živiljskega cikla" /A.Rojstvo, B.ženitovanje, C.Smrt/. SAZU, Institut za slovensko narodopisje, sekcija ljudske šege in igre, Ljubljana 1969, 42 str.
- 15 PAVLOVEC, Andrej: Nekaj misli ob 30-letnici Loškega muzeja. Loški razgledi 16, Skofja Loka 1969, str.18-21. Résumé.
- 16 PAVLOVEC, Andrej: Nekaj misli o uspehih in delu loškega muzeja ob 30-letnici obstoja. Glas 22, št.2, /8.1./ 1969.
- 17 PLANINA, France: O nastanku in razvoju Loškega muzeja. Loški razgledi 16, Skofja Loka 1969, str.11-17. Résumé.
- 18 Planšarska kultura na Gorenjskem. Vodnik - prospekt k razstavi v Gorenjskem muzeju, Kranj 1969 /besedilo Anka Novak/, 6 str.
- 19 PREDAN, Drago: Delo celjske sekcije našega društva. GSED 10 (1969), št.3, str.2
- 20 RAMOVŠ, Mirko: 16.kongres zveze jugoslovenskih folkloristov v Igalu od 16.do 19.septembra 1969. GSED 10 (1969), št.3, str.3
- 21 RAMOVŠ, Mirko: Dan narodne noše v Kamniku. GSED 10 (1969), št.3, str.3-4.
- 22 RAVNIKAR, Bruno: Tekmovanje harmonikarjev na Pokljuki. GSED 10 (1969), št.3, str.3.
- 23 RAVNIKAR, Bruno: 3. zasedanje mednarodne študijske skupine za glasbila v Stockholmu. GSED 10 (1969), št.3, str.2-3.
- 24 Slovensko ljudsko kiparstvo. Vodnik po razstavi v SEM. Ljubljana 1969, str.30 /Uvod: Boris Kuhar; Besedilo vodnika: Gorazd Makarovič/.
- 25 ŠARF, F(anči): Dve razstavi. "Kraška hiša" in "Tržaški kras" v Slovenskem etnografskem muzeju. Delo 11 (17.7.1969), št. 193, str.5

- 26 ŠTRUKELJ, Pavla: Razstava črnske umetnosti na festivalu v Dakarju od 1.-24. aprila 1966. Etnološki pregled 8-9, Beograd 1969, str. 118-121.
- 27 ŠTRUKELJ, Pavla: Občasna razstava v Goričanah. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske 15 (Zagreb 1969), št.2, str.32-33.
- 28 ŠTRUKELJ, Pavla: Napredek etnologije po svetu. Zapiski z VIII.mednarodnega kongresa antropoloških in etnoloških znanosti v Tokiu in Kiotu. Naši razgledi 18, 10.5.1969, št.9, str.260-261.
- 29 V(UK) V(ilko): Izpovedna moč v preprostem izrazu. Razstava Slovensko ljudsko kiparstvo je odprta v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Večer 25 (13.2.1969), št.36 /s sliko/, str.8
- 30 : Umetnost z vrha. Ob razstavi Indijska ljudska umetnost, odprti na gradu Goričane. Večer 25, 14.3.1969, št.61, str.14 (slika)
- 31 : Slovenske maske. Zanimiva razstava v štajerskem etnografskem muzeju /Steirisches Volkskundemuseum/ v Gradcu. Večer 25 (6.2.1969), št.30 /s sliko/, str.10
- 32 : Slovenski skansen. Muzej na prostem pri gradu Podsmreka pri Višnji gori. Večer 25 (4.2.1969), št. 28, str. 8 (s sliko)
- 33 : Pokrajinska značilnost v muzeju. Novost v soboškem muzeju: Prekmurska črna kuhinja na razstavi. Večer 25 (31.1.1969), št.25, str.15-16
- 34 : Kras kot življenje in kultura. Ob dveh razstavah o kraasu, odprtih v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Večer 25 (29.8.1969), št. 201, str.13-14 (s sliko)
- 35 : Umetnost je vsakdan. Ob razstavi Čilska ljudska in uporabna umetnost, odprti na Goričanah. Večer 25 (30.4.1969), št.101 /s sliko/, str.10
- 36 : Ljudska plastika. Dve etnografski razstavi. Večer 25 (14.11.1969), št.266, str.8
- 37 : Enotnost v različnosti. Ob razstavi Ljudska umetnost Indonezije, odprti na gradu Goričane. Večer 25 (16.7.1969), št.164, /s sliko/, str.8
- 38 ZADNIKAR, Janez: Bogastvo ljudske umetnosti. Danes otvoritev indijske razstave v goričanskem gradu. Delo 11 (9.3.1969), št.66, str.2.
- 39 Z(ADNIKAR) J(anez): Kvedrova etnološka zbirka v Goričanah. Vtisi z razstave. Delo 11 (23.5.1969), št.291, str.5
- 42 (BARAGA Friderik.) F(ajdiga) V(ilko): Baragiana. Cerkev 3, (1969), št.7-8, str.175; št. 9-10, str.223.
- 43 (GASPARI Maksim.) Pogačnik, Bogdan: Pesem o slovenski polhovki in roženkravtu. Ob 85-letnici slikarja Maksima Gasparija. SlovIK 1969, str.160-163 /s sliko/.
- 44 (JANŠA Anton.) Debevec, Leopold: Čebelar Anton Janša in sodobniki. SČ 71 (1969), št.4, str.117-121 /s sliko/.
- 45 (KANČNIK Andrej.) Gregorič, Jože: Ljudski pesnik Andrej Kančnik. Zbornik občine Grosuplje (1969), Grosuplje 1969, str.81-99.
- 46 (KURET Niko, Koblar France, Rebula Alojz, Stele France) Veliko priznanje našim sodelavcem. Književni glasnik MD 12 (1969), št.1-2, str.44-46 /s slikami/.
- 47 KURET, Niko: Deset let "Glasnika". GSED 10 (1969), št.4, str.1.
- 48 (NOVAK Vilko.) Prof.dr. Vilko Novak - šestdesetletnik. GSED 10 (1969), št.2, str.3-4.
- 49 (NOVAK Vilko.) Kuhar, Boris: Vilko Novak šestdesetletnik. Delo 11 (29.4.1969), št. 117, str.5 /s sliko/.
- 50 NOVAK, Vilko: Etnologija. Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani 1919-1969. Ljubljana 1969, 228-231 /s sliko/.
- 51 (PIKO Maks pd. Golek) In memoriam Piko Maks pd. Golek. GSED 10 (1969), št.4, str.7.
- 52 (VRŠNIK Jože - Roban) Sever, Janez: Adam s petimi devicami. Pet stoletij in več živijo Robani v Robanovem kotu, med njimi bukovnik Joža. Delo 11 (9.5.1969), št.125, str.7 /s sliko/.
- I.C. Teorija, metodika. - I.D. Splošna dela; časopisi, revije, zapisi..
- 53 ALPES ORIENTALES 5, Ljubljana 1969.
- 54 ANTHROPOS, Ljubljana 1969, št.1-2.
- 55 BEDNARIK, Rado: Nekdaj v starih časih... v Pevmi za primer. JKol (1969), Trst 1968, str. 87-89.
- 56 BRAČIČ, Vladimir: Prebivalstvo občine Ptuj v luči zgodovinskega razvoja. Poetovio - Ptuj 1969, str.95-119 /s slikami/, Zusammenfassung
- 57 Časopis za zgodovino in narodopisje, nova vrsta 5. /40/, Maribor 1969.
- 58 COP, Joža: Narodopisne drobtine iz Bohinja. GSED 10 (1969), št.1, str.3-5 /s sliko/.
- 59 Etnološki pregled 8-9, Beograd 1969.
- 60 Glasnik slovenskega etnografskega društva 10, Ljubljana(1969), št.1-4 /z risbami/.
- 61 GREGORIČ, Jože: Iz Kostela v Kočevje. Kulturno socialna slika iz dvajsetih let. 50 let slovenske gimnazije v Kočevju 1969, Kočevje 1969, str.78-88.
- 62 JUVANČIČ, Ivo: Furlani naši mejači na zahodu. PKol (1969), Ljubljana, str.97-103 (s slikami)

I.B 2 - Raziskovalci, biografije, obletnice, nekrologi

- 40 (ABRAM Josip.) Kragelj, Joško: Msgr. Josipu Abramcu v spomin ob tridesetletnici smrti. KolGMD 1969, str.88-89 /s sliko/.
- 41 (BAŠ Franjo.) Kuret, Niko: Etnografu Franju Bašu v spomin. ČZN n.v.5. /40/, Bašev zbornik, Maribor 1969, 87-88.

- 63 KREMENSĚEK, Slavko: Nekatera odprta vprašanja o mestu današnje etnologije sredi humanističnih ved. *Anthropos*, Ljubljana (1969), št. 1-2, str.66-70.
- 64 KUMER, Zmaga: Vsakdanje težave slovenskih narodopiscev. *GSED 10*, (1969) št.4, str.1-3.
- 65 KURET, Niko: Kulturno prosvetne organizacije in naša ljudska kultura. *GSED 10* (1969), št.2, str.1-2.
- 66 KURET, Niko: La comunità lavorativa folcloristica "Alpes Orientales". Valori e funzioni della cultura tradizionale. *Atti e documentazione*. Gorizia 1969, 261-263.
- 67 KURET, Niko: Die Volkskundliche Arbeitsgemeinschaft "Alpes Orientales". Werte und Funktionen der traditionellen Kultur. *Görz 1969*, 77-79.
- 68 KURET, Niko: Folklor na odмира. *Delo 11* (17.5.1969), št.133, str.17.
- 69 KURET, Niko: Velika akcija folkloristov. Doslej najboljšejejša anketa o šegah in verovanjih. *Delo 11* (13.9.1969), št.251, str.19.
- 70 KURET, Niko: Naše narodopisje. Problematika in razvojni predlogi. *CZN n.v.5 /40/*, Bašev zbornik, Maribor 1969,561-568. Zusammenfassung.
- 71 LOŠKI RAZGLEDI 16, Škofja Loka, 1969.
- 72 MATIČETOV, Milko: Valori e funzioni della cultura tradizionale. *Atti e documentazione...* Gorizia 1969, 185-188.
- 73 MATIČETOV, Milko: Riflessioni introduttive sul sostrato etnico nelle Alpi Orientali. *Alpes Orientales 5*, str.13-18. /Uvodne misli o etničnem substratu v Vzhodnih Alpah./
- 74 Mengeški zbornik /800 let Mengeša/ II. /1. in 2. snopič/, Mengeš 1969.
- 75 NOVAK, Vilko: Begegnung der alpinen, mediterranen und pannonischen Kulturzone in Slovenien. Werte und Funktionen der traditionellen Kultur. *Görz 1969*, 87-90.
- 76 NOVAK, Vilko: La Slovenia come punto d'incontro delle sfere culturali alpina, mediterranea e panonica. Valori e funzioni della cultura tradizionale. *Atti e documentazione*. Gorizia 1969, 271-273.
- 77 NOVAK, Vilko: Ljudsko življenje v delih Janeza Trdine. Mengeški zbornik /800 let Mengeša/ II, 2. snopič, Mengeš 1969, 44-62.
- 78 OŠNJAK, Joško: Beneške dolinice - moja vas. *JKol* (1969), *Trst 1969*, 144-152 /s slikami/.
- 79 OŠNJAK, Joško: Pod Matajurjem. Spomini in zapiski iz Beneške Slovenije. Ljubljana 1969, str.388
- 80 PRAPROTNİK, Tone: Litiija in okolica do druge svetovne vojne. *Litijski zbornik NOB 1969*, str.9-22 /s slikami/.
- 81 VRIŠER, Sergej: Skrb za naše narodopisno blago. *Bilten MTT 12*, št.3-4 (1969),str.23 /s slikami/.
- 82 Valori e funzioni della cultura tradizionale. *Atti e documentazione*. Incontro culturale mitteleuropeo con la partecipazione di delegazioni d'Austria, Cecoslovacchia, Germania, Italia, Jugoslavia e Ungheria. Gorizia 21-25 settembre 1968. Gorizia 1969.
- 83 Werte und Funktionen der traditionellen Kultur. 21.bis 25.September 1968, Schloss-saal der provinzial Staaten Görz. Görz 1969.

I.E. Recenzije

- 84 (KUMER, Zmaga): Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes. Bd.17, Wien 1968 - Narodno stvaralaštvo - Folklor 6, (1968) 1969, št.28, str.193-194.
- 85 (ZK/=Zmaga Kumer/): Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes. Bd.18, Wien 1969 - *GSED 10* (1969), št.4, str.5.
- 86 (ZK /=Zmaga Kumer/): Slovenski etnograf 20 (Ljubljana /1968/ 1969) - *GSED 10* (1969), št.1, str.5.
- 87 (LOŽAR, Helena): Glasnik etnografskega muzeja 30 Beograd (1967) 1968. - *GSED 10* (1969), št. 3, str.4.
- 88 (LOŽAR, Helena): Miroslav Draškić, Cilimarstvo u Srbiji /katalog/, Beograd 1967. - *GSED 10* (1969), št.4, str.6.
- 89 (LOŽAR, H.): Mario Borros van Buren, Ljudska in uporabna umetnost republike Cile /katalog/, Beograd 1969. - *GSED 10* (1969), št.4, str.6.
- 90 (LOŽAR, H.): Jasna Bjeladinović, Etnografska spomen zbirka Hristofa Crnilovića /katalog/, Beograd 1968. - *GSED 10* (1969), št.4, str.6.
- 91 (LOŽAR, Helena): Jelena Aradjelović-Lazić, Pokrivanje i kićenje glave u narodnim nošnjama Srbije /katalog/. Beograd 1965. - *GSED 10* (1969), št.4, str.6.
- 92 (MAKAROVIČ, Marija): Vinko Möderndorfer, Ljudska medicina pri Slovincih. SAZU, Gradivo za narodopisje Slovencev, I, Ljubljana 1964. - *Etnološki pregled 8-9*, Beograd 1969, str.114.
- 93 (NOVAK, Vilko): Gunda Béla, *Ethnographica Carpatica*. Akadémiai kiadó. Budapest 1966, str. 418. - *Etnološki pregled 8-9*, Beograd 1969, str. 110-112.
- 94 (NOVAK, Vilko): János Tóth, *Göcsey nepi épitészete*. Műszaki könyvkiadó, Budapest 1965, 156 str. - *Etnološki pregled 8-9*, Beograd 1969, str.112-113.
- 95 (RAMOVŠ, Mirko): Zmaga Kumer, Ljudska glasba med rešetarji in lončarji v Ribniški dolini, Maribor 1968. - *GSED 10* (1969), št.1, str.6.
- 96 (MR /=Mirko Ramovš/): Bruno Ravnika, Koreografija ljudskega plesa. Ljubljana-1969. - *GSED 10* (1969), št.1, str.5-6.
- 97 (STANEK, Leopold): Ivan Grafenauer, Spokorjeni grešnik. - Zmaga Kumer, Slovenski napevi legendarne pesmi "Spokorjeni grešnik". Inštitut za slovensko narodopisje SAZU 8 /Razred

- za filološke in literarne vede 19/, Ljubljana 1965. - Ivan Grafenauer, Slovensko-hrvaška ljudska pesem Marija in brodnik. - Zmaga Kumer, Legendarna pesem o Mariji in brodniku z glasbenega vidika. Inštitut za slovensko narodopisje SAZU 9 /Razred za filološke in literarne vede 21/, Ljubljana 1966. - Etnološki pregled 8-9, Beograd 1966, str. 107-108.
- 98 (ŠTRUKELJ, Pavla): Boris Orel, Bloške smuči. Vprašanje njihovega nastanka in razvoja. Inštitut za slovensko narodopisje SAZU /Razred za filološke in literarne vede 18/, Ljubljana 1964. - Etnološki pregled 8-9, Beograd 1969, str.114-117.
- 99 VUK, Vili: ČZN n.v.1 (Maribor 1965) - Etnološki pregled 8-9, Beograd 1969, str.106-107.
- 100 (VUK, Vili): Panonski zbornik. Murska Sobota 1966. - Etnološki pregled 8-9, Beograd 1969, str.106.
- 101 (VUK, Vili): Niko Kuret, Praznično leto Slovencev; starosvetne šege in navade od pomladi do zime. Prvi del: Pomlad. Celje 1965. - Etnološki pregled 8-9. Beograd 1969, str.109-110.

II. Naselje

- 102 PERTOT, Riko: Nekdanje in današnje Barkovlje. JKol 1969, Trst 1968, str.188-194 /s slikami/.
- 103 PLANINA, France: Samotne vasi pod Ratitovcem. Loški razgledi 16 (Škofja Loka 1969), str. 128-140. Zusammenfassung.

III.A. Stavbe /splošno/

- 104 MLINAR, Simon: Stare oštarije. LD 19 (1969) /s slikami/.
- 105 SEDEJ, Ivan: Prešernove hiše. PDK 25 (9.2. 1969), št.33

III.B. Kmečka hiša

- 106 Kako je s Finžgarjevo rojstno hišo? Književni glasnik Mohorjeve družbe 13 (Celje 1969), št.1-2, str.17-23 /s slikami/.

VI.B Ljudska umetnost in obrt

- 107 DOLENC, Ksaver: Vigenjci in punkeljci. Pri čipkaricah v Selški dolini. SlovIK 1969 (Ljubljana 1968), str.284-286.
- 108 ŠTRUKELJ, Pavla: Čilska ljudska in uporabna umetnost. Naš dom (Maribor 1969), št.7, str.17-18

VI.B 2. Likovna umetnost

- 109 BREŠČAK, Peter: Sončni rez. Pegam in Lambergar na koroški "čevnici". Panjske končnice. Delo 11 (26.7.1969), št.202, str.17 /s sliko/
- 110 CEVC, Emilijan: ~~Arve popolare e arte colta.~~ Valori e funzioni della cultura tradizionale. Atti e documentazione. Gorizia 1969, 201-206.
- 111 CEVC, Emilijan: Razmerje med ljudsko in stilno umetnostjo. Werte und Funktionen der traditionellen Kultur. GÖRZ 1969, 5-10.
- 112 GREGORIČ, J(ože): Slovensko ljudsko kiparstvo. Nova pot 21 (1969), št.1-3, str.105-106.

VI.D. Živinoreja, poljedelstvo, vrtnarstvo, gozdarstvo, čebelarstvo itd.

- 113 CUDEN, Jože in ŠTERN, Vilko: Razvoj hrbovskega kmetijstva in preusmeritev kmetij. SodK 2, (1969) št.1-2, str.11-15.
- 114 MAYER, Julij: Iz preteklosti. SČ 71 (1969), št.2, str.50-52.
- 115 NOVAK, Anka: O zgodovini planšarstva na Gorenjskem. PV (1969), št.9, str.414-418 /s slikami/.
- 116 NOVAK, Vilko: Über die Milchwirtschaft bei den Völkern Jugoslawiens. Viehwirtschaft und Hirtenkultur. Ethnographische Studien. Akadémiai Kiadó, Budapest 1969, 574-602.
- 117 STRITAR, Albin: Posvetovanje o mediteranskem kmetijstvu. SodK 2, (1969), št.5, str.252.
- 118 ŠTERN, Vilko: Kmet v sodobnem gospodarstvu. SodK 2 (1969), št.3, str.120-123.
- 119 Nekaj o ranchih in flosariji v pohorskem Podravju. Kmečki glas 26 (30.1.1969), št.6,
- 120 ŠTIBLER, Miloš: Nekaj o ranchih in flosariji v pohorskem Podravju. Kmečki glas 26, št.10 (27.2.1969), str.10, št.11 (6.3.1969), str.12, št.12 (13.3.1969), str.12.
- 121 ŠTIBLER, Miloš in Janez DOVJAK: Nekaj o ranchih in flosariji v pohorskem Podravju. Kmečki glas 26 (6.2.1969), št.7, str.10

VIII. Noša in nakit

- 122 K(OSI) M(irko): Človek in moda. Modni list 15, (1969), št.1, str.4-5. Nadaljevanje iz leta 1968 /s slikami/.
- 123 MOČNIK, Rastko: Telo, Problemi - Aktualnosti 7, (1969), št.75, str.32-33 /s slikami/.
- 124 MOČNIK, Rastko: Vizija zgodovine in moda. Problemi - Aktualnosti 7 (1969), št.75, str.41-42 /s slikami/.
- 125 O modi. Ob člankih Rastka Močnika "Vizija zgodovine in moda" in "Telo" /Problemi 1969). PIČ 1 (1969), št.3-4, str.207-208.
- 126 VIRNIK, Ivan: Pisan gorenjski venček. Kakšne so bile narodne noše na pragu 19.stoletja? Delo 11 (24.10.1969), št.292, str.9.

127 VRIŠER, Sergej: Uniforme meščanskega konjeniškega korpusa v Ptuj. Poetovio - Ptuj 1969, 159-165 /s slikami/. Zusammenfassung.

X.A. Šege, prazniki, igra /splošno/.

- 128 BELAJ, Vitomir: Po sledovih staroslovanskega kulturnega obreda v Halozah. Poetovio - Ptuj 1969, 184-190, Résumé.
- 129 ČOP, Joža: Štrige. GSED 10 (1969), št.2, str.3
- 130 KUCHAR, Boris: Slovenske maske. PionL 22 (15.2.1969), št.22, str.7
- 131 KURET, Niko: Zu Karl Meulis Maskentheorie. Antaios 11/2 (Stuttgart 1969), str.154-163.
- 132 KURET, Niko: Vesele ure. Ljubljana 1969, str.208.
- 133 LOŽAR, Helena: Stare šege iz Bohinja in planiškega kota. SlovIK 1969 (Ljubljana 1968), 286-288
- 134 LOŽAR, Helena: O anketi o slovenskih ženitovanjskih šegah. GSED 10 (1969), št.3, str.4.
- 135 VAUPOTIČ, Nežka: Stare navade in vraže iz Haloz. GSED 10 (1969), št.2, str.2-3.
- 136 VIRNIK, Ivan: Šege, ki spremljajo našega človeka. Večer 25 (29.12.1969), št.302, str.9 /s sliko/

X.B.3. Ljubezen, zaroka, ženitovanje

- 137 VIDIC, Jože: Na Srednjem vrhu hranijo 500 let staro ženitno pogodbo. Glas 22 (18.1.1969), št.5, str.8

X.B.11. Cerkevne šege in prazniki

- 138 LOŽAR, Helena: Koroška "leteča procesija" 1969. GSED 10 (1969), št.2, str.4.

X.B.12. Koledarske šege

- 139 BREŠČAK, Peter: Obredja volčjih noči. Slikovita podoba davnine v novoletnih običajih. Delo 11 (31.12.1969 - 2.1.1970), št.356, str.17.
- 140 HASL, Drago: Beseda o šemskih običajih v ptujskem okolišju. Kurentovanje 1969 (Ptuj 1969), str.4-5.
- 141 JARC, Katarina: Maškare, maškare in veseli predpustni čas. Oid 9 (1969), št.2, str.45.
- 142 KURET, Niko: Kadar korant vlada. Kurentovanje 1969 (Ptuj 1969), str.6-16.
- 143 KURET, Niko: Die Mitwinterfrau der Slowenen /Pehtra baba und Torka/. Alpes Orientales V. (Ljubljana 1969), str.209-239.
- 144 KURET, Niko: "Korenine našega koranta so občečloveške..." Nedeljski dnevnik 6 (26.10.1969), št.292, str.11.
- 145 KURET, Niko: Novoletni koledniki. Rodna gruda 12 (1969), 474-475.

146 POGACNIK-Toličič, Slavica: Otrok in pustna šema. Oid 9 (1969), št.2, str.43-44.

147 PRELIČ, Rada: Maškarada - trenutki otrokove navade. Oid 9 (1969), št.2, str.44

148 ZABLATNIK, Pavle: Ziljsko števnanje. PV 10 (1969), 457-460 /s slikami/.

XI. Socialna in pravna etnologija

- 149 PAK, Mirko: Transformacija strukture prebivalstva in naselij na južnem delu zgornjega dravskega polja. Poetovio - Ptuj 1969, Ptuj 1969, str.214-225 /s slikami/. Zusammenfassung.

XII. Ljudsko verovanje

- 150 BREŠČAK, Peter: Gorjanski škrat Taus. Izročilo iz keltskih časov. Delo 11 (8.2.1969), št.37, str.21

XVI. Ljudska poezija

- 151 CIGAN, France: Slovenska pesem na Slovenski gimnaziji v Celovcu. Grlica 13 (1968/69), št.3, str.39-40.
- 152 ČOP, Joža: Bohinjske zabavljice. GSED 10 (1969), št.3, str.1
- 153 KUMER, Zmaga: Štajerska ljudska "pesem od kovača". ČZN n.v.5 /40/(Maribor 1969), 426-431. Zusammenfassung.
- 154 KUMER, Zmaga, Luka KRAMOLC, Matija TOMC: Slovenska pesmarica III. Ljudske pesmi. Celje 1969, str.136 /z napevi in besedili/.
- 155 MAKAROVIC, Marija: Pesmi iz cikla "Igre". Mengeški zbornik /800 let Mengeša/2, Mengeš 1969, 164-171
- 156 MATIČETOV, Milko: Tri ljudske iz Rezijske za pokušnjo. Pred Matičino zbirko slovenskih ljudskih pesmi. Sodobnost 17 (1969), št.2, str.197 - 206.
- 157 MATIČETOV, Milko: Objave ljudskih pesmic: Ciciban 25 (1969), str.4-5, 36-37, 72-73, 100-101.
- 158 MERKU, Pavle: Bogata minulost izginja. /Pogovor zapisal Igor Gruden./ Delo 11 (12.4.1969), št.100, str.18 /s sliko/.
- 159 MERKU, Pavle: Grbčeva zbirka ljudskih pesmi. Zaliv 4 (Trst 1969), št.16-17, str.19-25.
- 160 POŽAR, Breda: Anastasius Grüns unveröffentlichte Übersetzungen slowenischer Volkslieder. Acta neophilologica 2 (Ljubljana 1969), 65-88.

XVII. Ljudska glasba in ples

- 161 KOPINŠEK, Andriano: Planinski ples pod Firenjevimi. PV (1969), št.3, str.132-133.

- 162 KUMER, Zmaga: Ljudska glasba med rešetarji in lončarji v Ribniški dolini. Maribor 1968 /izšlo 1969/, str.462.
- 163 RAVNIKAR, Bruno: Koreografija ljudskega plesa. Ljubljana 1969, str.04
- 164 RUDOLF, Branko: Dragoceno izročilo. Serbski ludowy ansambl v Mariboru. Večer 25 (25.7. 1969), št.171, str.2
- 165 V(ODUSEK) V(alens): klasifikacija melodij... GSED 10 (1969), št.2, str.5.
- 166 VODUSEK, Valens: Kammerje med besedilom in napevom v ljudski pesmi. JIS 14, (1969) št.1, str.1-6.
- 167 V(ODUSEK) V(alens): Stopetdeseti jubilej prvega zbiranja ljudskih pesmi z napevi je praznovala 29. in 30.maja letos Avstrija. GSED 10 (1969), št.2, str.5.
- 168 VODUSEK, Valens: Über den Ursprung eines charakteristischen Slowenischen Volksliedrhythmus. Alpes Orientales V, Ljubljana 1969, str.151-181. Povzetek: O izviru nekega karakterističnega ritma v slovenski ljudski pesmi.

XVIII.C. Pravljica

- 169 Kukavica. Eskimaka pravljica. SlovV 14 (17.1. 1969), št.2, str.5
- 170 MATIČEPOV, Milko: L.Tozova, Zakaj ima lisica svetel, volk pa temen kožuh. Ciciban 24/5 (januar 1969), str.123.
- 171 MATIČEPOV, Milko: L. Tozova, "Tresite, tresite, Gregor!". Ciciban 24/6 (februar 1969), str.149-150.
- 172 MATIČEPOV, Milko: L. Tozova, Dren Lažnivec. Ciciban 24/7 (marec 1969), str.173.
- 173 MATIČEPOV, Milko: T. Oštirjev, Komu bo graščak dal tolar. Ciciban 24/8 (april 1969), str.203.

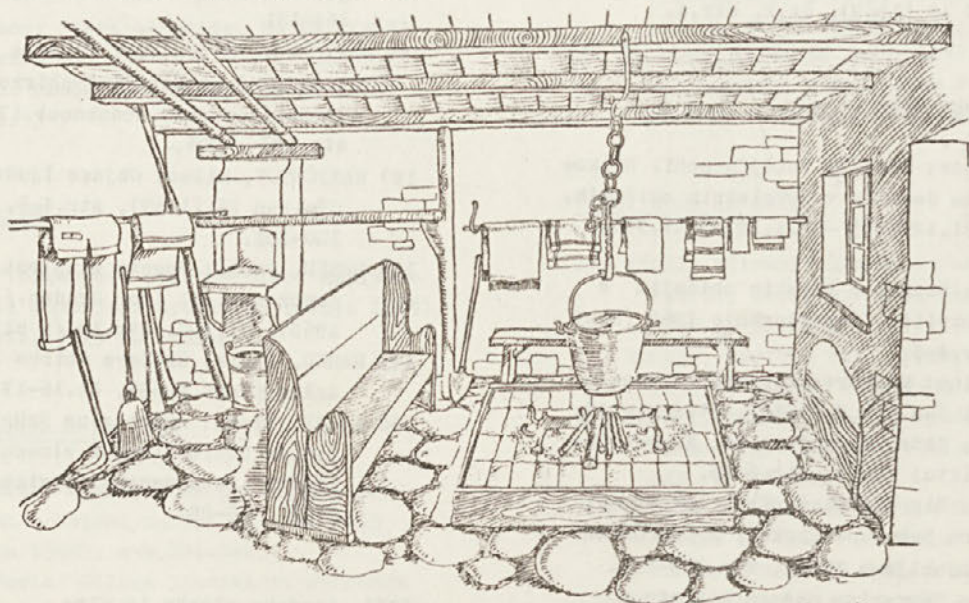
XVIII. B. Ljudska pripoved, pripovedka, bajke, legenda itd. - splošno

- 181 MATIČEPOV, Milko: Elementi preslavi nella narrativa popolare slovena. Alpes Orientales 5, Ljubljana 1969, 207-208. Povzetek: Predslovanske prvine v slovenskem ljudskem pripovedništvu.

XX. Ostalo ljudsko slovetvo

- 182 GANTAR, Kajetan: Colomni-Segen als ein später Mahklang der Solomonischen exorzistischen Tradition. Acta neophilologica 3 (Ljubljana 1969), 53-63.

Janez Bogataj

Hobidišče hšt.21: "hiša" (risal T.Ljubiš - arhiv SEM)